

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť H. R., H. právne zastúpenej JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 101/2009 z 27. januára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2010 doručená sťažnosť H. R., H. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 101/2009 z 27. januára 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Rozsudkom Okresného súdu v Komárne č. k. 9 C 250/2005 - 175 zo dňa 31. 3. 2008 bolo okrem iného rozhodnuté o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Sťažovateľka podala proti výroku o náhrade trov konania podaním zo dňa 26. 5. 2008 odvolanie, v ktorom sa domáhala priznania náhrady trov konania.

O náhrade trov konania na základe podaného odvolania rozhodol rozsudkom Krajský súd v Nitre sp. zn. 5 Co 136/2008-202 dňa 4. 3. 2009 tak, že napadnutý rozsudok zmenil tak, že sťažovateľke sa náhrada trov konania nepriznáva.

Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tým, že sťažovateľke vzniklo podľa § 142 ods. 3 O. s. p. právo na náhradu trov konania, aj keď mala čiastočný úspech, pretože rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, avšak keďže právny zástupca sťažovateľky si trovy konania nevyčíslil a iné trovy sťažovateľky zo spisu nevyplývali, odvolací súd rozhodol tak, že jej náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 136/2008-202 zo dňa 4. 3. 2009 v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov konania sťažovateľky podala sťažovateľka v zákonnej lehote dovolanie, ktoré Najvyšší súd v Bratislave uznesením č. k. 1 Cdo 101/2009 zo dňa 27. 1. 2010 odmietol (sťažovateľke bolo toto uznesenie doručené dňa 5. 3. 2010).

... Podľa názoru sťažovateľky porušil Najvyšší súd SR v Bratislave pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na nasledovné:

Odvolací súd neumožnil sťažovateľke vyčíslit' si trovy konania, najmä trovy právneho zastúpenia, v lehote predpokladanej ustanovením § 151 ods. 1 O. s. p., t. j. najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým konanie končilo.

Právny zástupca sťažovateľky sa informoval po vyhlásení rozhodnutia na odvolacom súde telefonicky o rozhodnutí odvolacieho súdu tak, aby v trojdňovej lehote stanovenej zákonom vyčíslil trovy konania, pričom mu asistentka senátu prečítala zo zápisnice zo dňa 4. 3. 2009 rozhodnutie v súlade s jeho písomným vyhotovením v rozsudku, čo bol dôvod, prečo trovy konania právny zástupca sťažovateľky ani nevyčíslil, nebol na to dôvod, pretože neboli sťažovateľke už pri vyhlásení rozhodnutia dňa 4. 3. 2009 odvolacím súdom priznané.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sťažovateľke vzniklo právo na náhradu trov konania, ale nebolo jej priznané len pre nevyčíslenie týchto trov právnym zástupcom, čo odvolací súd nemohol urobiť, pretože sťažovateľka mala na to ešte tri pracovné dni. Iba v prípade, ak by v tejto lehote sťažovateľka trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia nevyčíslila, mohol súd postupovať podľa § 151 ods. 2 O. s. p., t. j. už priznanú náhradu trov nepriznať.

Najvyšší súd SR sa s takýmto postupom odvolacieho súdu stotožnil a skonštatoval, že bolo povinnosťou sťažovateľky vyčíslit' trovy konania už v rámci odvolania, pričom neuviedol ani zmienku o tom prečo, keď ustanovenie § 151 ods. 1 O. s. p. hovorí niečo celkom iné.

Takéto stanovisko Najvyššieho súdu SR, nemajúce oporu v zákone, dokonca je v rozpore so zákonom, konkrétne s ustanovením § 151 ods. 1 O. s. p., nemôže sťažovateľka vnímať inak, než ako nespravodlivosť a veľmi svojvoľný postup súdu.

Súd neaplikoval platné právo v súlade s bežne zaužívanými postupmi, ale použil svojský výklad zakladajúci sa na ľubovôli, ktorý žiadnym spôsobom neodôvodnil.

Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Sťažovateľka práve takto vníma postup všeobecného súdu v súvislosti s rozhodnutím o náhrade trov konania. “

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Uznesením Najvyššieho súdu SR v Bratislave č. k. 1 Cdo 101/2009 zo dňa 27. 1. 2010 došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu (aj porušenie článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR v Bratislave č. k. 1 Cdo 101/2009 zo dňa 27. 1. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka netrvá na ústnom pojednávaní, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred Ústavným súdom, náhradu trov konania si uplatňuje v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z. z. za 2 úkony právnej pomoci (120,23 + 7, 21 x 2 = 254, 88 Eura). “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj judikatúru vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je v zásade oprávnený a povinný preskúmať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného

práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamena, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 možno dohovoru, podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí vo veci sp. zn. 1 Cdo 101/2009 z 27. januára 2010 ako súd dovolací odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. marca 2009 sp. zn. 5 Co 136/2008 v časti výroku o náhrade trov konania. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí okrem iného uviedol, že dovolaním napadnuté rozhodnutie síce vykazuje znaky uznesenia v zmysle § 239 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej „len OSP) súčasne však ide o uznesenie o trovách konania, proti ktorému ustanovenie § 239 ods. 3 OSP prípustnosť dovolania výslovne vylučuje. Najvyšší súd konštatoval, že ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 OSP vylúčené. Pri skúmaní sa dovolací súd zameral predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľka v dovolaní namietala. Najvyšší súd ako súd dovolací v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s konštatovaním odvolacieho súdu, že aj keď žalobkyni vzniklo podľa § 142 ods. 3. O. s. p. právo na náhradu trov konania, hoci mala vo veci len čiastočný úspech, pretože rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, záviselo od úvahy súdu, náhradu trov prvostupňového konania jej nebolo možné priznať, pretože právny zástupca žalobkyne si trovy konania nevyčíslil a iné trovy žalobkyni zo spisu nevyplývali. Povinnosť účastníka vyčísliť trovy konania v zákonnej trojdňovej

lehote od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (v jednom stupni) je spojená s prisudzujúcim výrokom. Pokiaľ súd účastníkom náhradu trov konania neprizná, nemá právny význam, aby si účastník tieto trovy konania vyčísl'oval. Účastníkovi, ktorému súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal, vznikne nárok na náhradu trov prvostupňového konania až zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, obsahujúcim prisudzujúci výrok.

V danom prípade súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí, účastníkom náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. nepriznal. Preto, vychádzajúc z vyššie uvedeného, nebolo potrebné, aby si žalobkyňa do troch pracovných dní od vyhlásenia prvostupňového rozhodnutia trovy konania vyčíslila. Pokiaľ však v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa sa domáhala jeho zmeny aj vo výroku o trovách konania tak, aby jej podľa § 142 ods. 3 O.s.p. bola náhrada prvostupňového konania priznaná, bolo jej procesnou povinnosťou v rámci odvolania tieto trovy konania aj vyčíslit'. Pokiaľ tak neurobila, odvolací súd, hoci uznávajúc právo žalobkyne na náhradu trov prvostupňového konania, bez ich vyčíslenia nemal relevantný podklad pre vyhlásenie prisudzujúceho výroku. Preto nepriznaním žalobkyni náhrady trov (prvostupňového) konania odvolací súd svojím postupom neodňal žalobkyni možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.).“

Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol a ktorý sťažovateľka napadla, vyplýva, že najvyšší súd sa v dovolacom konaní podrobne zaoberal námietkami sťažovateľky. Toto rozhodnutie nemožno preto považovať za neodôvodnené a arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje (v sťažnosti uvádza tie isté argumenty, ktoré uviedla aj v dovolaní), nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, resp. právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (II. ÚS 4/94, mutatis mutandis I. ÚS 8/96, II. ÚS 3/97).

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Inak povedané, obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, resp. práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nie je možné považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie týchto práv (I. ÚS 3/97).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2010